

Změna rozhodnutí v neprospěch obviněného

Pokud použitá právní kvalifikace přichází v úvahu, avšak popis skutkových okolností, které ji odůvodňují, není dostatečně výstižný a přesný, nic nebrání v jeho doplnění a upřesnění tak, aby všechny zákonné znaky trestného činu, resp. trestných činů, jimiž byl uznán vinným, popsaný skutek náležitě vyjadřoval. Takovéto doplnění rozhodných skutkových zjištění samo o sobě nijak nezhoršuje postavení obviněného, pokud se tím nemění rozsah ani závažnost trestné činnosti, jejímž spácháním byl uznán vinným, nezprísňuje právní kvalifikace ani uložený trest, apod.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 417/2006, ze dne 3.5.2006)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném obviněným Č. Š., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 4 To 43/2005, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 2 T 106/2002, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 4 To 43/2005, zrušuje. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Brně přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 30. 11. 2004, č. j. 2 T 106/2002-394, byl obviněný Č. Š. pod body 1) a 2) výroku o vině uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 2 tr. zák., který po skutkové stránce spočíval v tom, že ad 1) „v P., dne 17. 2. 1999 jako zaměstnanec firmy Ing. F. S., se sídlem B., provozovna K., převzal pro Ing. F. S., CSc., od J. Š., platbu za zhotovené dílo ve výši 17.349,10 DEM (329.000,- Kč), vázící se k faktuře ze dne 10. 1. 1999, přičemž převzaté finanční prostředky si ponechal“ a ad 2), že „v P., dne 4. 5. 1999 jako zaměstnanec firmy Ing. F. S., se sídlem B., provozovna K. převzal pro Ing. F. S., CSc., od J. Š., platbu za zhotovené dílo ve výši 9.043,- DEM (170.000,- Kč), vázící se k faktuře ze dne 6. 4. 1999, přičemž převzaté finanční prostředky si ponechal“. Dále byl pod bodem 3) výroku uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák., kterého se dopustil tím, že „poté, co společnost D. v. a m., spol. s r. o., se sídlem P., měla podle faktury ze dne 18. 3. 1999 uhradit na účet náležející podnikateli Ing. F. S., CSc. - K. částku 47.250,- Kč představující cenu za dílo, které pro ni Ing. F. S., CSc. provedl podle smlouvy o dílo ze dne 12. 3. 1999, požádal dne 18. 3. 1999 v sídle společnosti D. v. a m., spol. s r. o., v P., zaměstnankyni této společnosti P. Z., aby společnost D. v. a m., spol. s r. o., platbu ceny za dílo poukázala na účet, čemuž P. Z. vyhověla a v domnění, že tuto žádost učinil jako zaměstnanec ve funkci ředitele se souhlasem svého zaměstnavatele Ing. F. S., CSc., ačkoli takový souhlas nebyl udělen, v důsledku čehož byly dne 23. 4. 1999 na účet s názvem Č. Š., jehož byl majitelem, připsány peněžní prostředky ve výši 47.250,- Kč“. Za tyto trestné činy byl obviněný podle § 250 odst. 2 tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák., § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému zároveň uložena povinnost zaplatit na náhradu škody Ing. F. S., CSc., částku ve výši 546.250,- Kč.

O odvolání obviněného proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně usnesením ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 4 To 43/2005, kterým toto odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 24. 2. 2005 (§ 139 odst. 1 písm. b/ cc/ tr. ř.).

Proti shora citovanému rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný následně dovolání, v jehož rámci současně napadl v celém rozsahu výrok o vině z rozsudku soudu prvního stupně a výroky na něj navazující. Uplatněnými dovolacími důvody byly důvody uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku dovolatel ke skutku pod bodem 3) rozsudku především

namítl, že již ze samotné skutkové věty (popisu skutku) není zřejmé, že by jednal v úmyslu uvést někoho v omyl - v daném případě P. Z. - s cílem se obohatit ke škodě cizího majetku. Pokud však nejednal v úmyslu „uvést v omyl,“ nemůže být podle názoru dovolatele jeho jednání právně kvalifikováno jako trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák., protože právní posouzení skutku nemá oporu v soudem popsanych skutkových zjištěních. Pokud ovšem jde o konkrétní skutková zjištění soudu prvního stupně týkající se všech bodů výroku o vině (tj. bodů 1/, 2/, 3/), dospěl dovolatel na podkladě vlastního rozboru relevantních důkazů provedených ve věci k přesvědčení, že soud hodnotil důkazy nesprávně a se zcela vadnými skutkovými závěry, takže se jeho skutková zjištění dostala do extrémního nesouladu s provedenými důkazy. Dovolatel zároveň poukázal na právní vadu všech tří výroků o vině, spočívající podle něj v absenci vyjádření škody jako jednoho ze znaků skutkové podstaty. V žádném z těchto výroků není totiž škoda, která měla být způsobena, specifikována co do její výše a není též konkretizován poškozený. V návaznosti na tuto skutečnost proto nemohly být ani dány podmínky pro vyslovení povinnosti obviněného (dovolatele) k náhradě škody Ing. F. S., jestliže tento výrok nemá zároveň podklad ve výrocích o vině. Odvolacímu soudu pak dovolatel vytkl, že shora konstatované vady rozsudku soudu prvního stupně v řízení o řádném opravném prostředku (odvolání) nezjistil a nenapravit. S ohledem na výše uvedené důvody v závěru dovolání navrhl, aby dovolací soud vydal rozhodnutí, kterým „1) zruší usnesení Krajského soudu v Brně sp. zn. 4 To 43/2005 ze dne 24. 2. 2005 z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. a dále zruší rozsudek Okresního soudu v Prostějově č. j. 2 T 106/2002 - 394 ze dne 30. 11. 2004 z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a 2) věc přikáže Okresnímu soudu v Prostějově ve smyslu § 265l odst. 1 tr. ř. k dalšímu projednání a rozhodnutí.“

K dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. za nejvyšší státní zástupkyni písemně vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“) a uvedla, že část dovolací argumentace založená na námitce nesprávně učiněných skutkových zjištění uplatněným dovolacím důvodům neodpovídá a není způsobilá k přezkoumání v dovolacím řízení. Ta část dovolacích námitek, jež směřují proti právnímu posouzení skutku, byla sice uplatněna kvalifikovaně, avšak podle názoru státní zástupkyně nemůže správnost právních závěrů obou soudů v posuzovaném případě zvrátit. Pokud jde o trestný čin podvodu podle § 250 tr. zák. poukázala státní zástupkyně na to, že dovolateli lze přisvědčit v tom, že svědkyni P. Z. neuvedl v omyl, neboť předmětnou majetkovou dispozici provedla zejména proto, že znala dovolatelovo postavení jako ředitele, takže se touto otázkou blíže nezabývala a dovolatel aktivně žádné nepravdivé okolnosti ke svým kompetencím a přesměrování platby na svůj účet uvádět nemusel a ani neuváděl. Trestného činu podvodu se podle státní zástupkyně dovolatel ovšem dopustil v té podobě, že se ke škodě cizího majetku obohatil tím, že využil něčího omylu. Státní zástupkyně současně poznamenala, že i za stavu, že by jednání dovolatele - jak ve svém dovolání namítá - podvodné rysy nemělo, nebylo by beztrestné, když v takovém případě by přicházelo v úvahu posouzení skutku v bodě 3) jako dalšího dílčího útoku trestného činu zpronevěry, a to podle ustanovení § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., jelikož by činem způsobil škodu vyšší než 500.000, tedy škodu značnou. Pokud jde o trestný čin zpronevěry, je podle státní zástupkyně podstatné to, že dovolatel nezjištěným způsobem disponoval s hotovostními finančními prostředky, které se v žádném případě s ohledem na povahu jeho vztahu k předmětné firmě nemohly stát jeho majetkem, přičemž poškozený subjekt byl natrvalo zbaven jakékoliv možnosti s nimi nakládat, takže tyto prostředky byly způsobem předpokládaným v ustanovení § 248 tr. zák. zpronevěřeny. Státní zástupkyně proto navrhla aby dovolací soud o dovolání obviněného rozhodl tak, že se podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítá, a toto rozhodnutí aby v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. učinil v neveřejném zasedání.

Obviněný Č. Š. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.), především zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které obviněný dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvody podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř., na které je v dovolání odkazováno.

Důvodem dovolání podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí

nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý se shora uvedených dovolacích důvodů. V dané věci prvá alternativa tohoto dovolacího důvodu nebyla dovolatelem namítána a druhá alternativa tohoto dovolacího důvodu by pak v posuzovaném případě byla naplněna toliko za předpokladu, že by napadené rozhodnutí a řízení mu předcházejí bylo skutečně zatíženo vytýkanými hmotně právními vadami předpokládanými v dovolacím důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který dovolatel ve svém mimořádném opravném prostředku odkazuje.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod není možné se domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav. Východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. proto bude především popis skutku obsažený v příslušném výroku napadeného rozhodnutí ve věci samé, popř. i další okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (především trestního, ale i jiných právních odvětví).

V projednávaném případě dovolatel opřel shora uvedený dovolací důvod především o námitky vůči způsobu, jakým soudy obou stupňů hodnotily jednotlivé důkazy (srov. § 2 odst. 6 tr. ř.), když poukázal v podstatě na to, že zjištěný skutkový stav věci neměl oporu ve výsledcích dokazování a učiněná skutková zjištění byla nesprávná do té míry, že je zároveň možno konstatovat, že se tak stalo „v extrémním nesouladu s provedenými důkazy“. Podle dovolatele měly soudy správně dospět k tomu, že reálně existující (tj. dovolatelem tvrzený) skutkový stav věci závěr o jeho vině trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. nedovoloval.

Z rozsudku soudu prvního stupně (viz str. 7 – 9 odůvodnění) i z usnesení odvolacího soudu (viz str. 2 – 3 odůvodnění) však vyplývá, na jakém důkazním základě oba soudy v případě inkriminovaných skutků vycházely z odlišných skutkových zjištění, než jaká měly podle dovolatele učinit, na nichž následně založily právní posouzení dovolatelova jednání.

Poněvadž dovolatel soudům vytkl především to, že se neřídily zásadami o provádění a hodnocení důkazů (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.), je zřejmé, že se podaným mimořádným opravným prostředkem zčásti domáhal přehodnocení (revize) soudy zjištěného skutkového stavu věci, tzn. že dovolání částečně uplatnil na procesním a nikoli hmotně právním základě. Tato část dovolatelovy argumentace proto dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídá.

Zároveň je nutno vzít v úvahu, že dovolání ve smyslu ustanovení § 265a a násl. tr. ř. není dalším odvoláním, nýbrž mimořádným opravným prostředkem určeným především k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad specifikovaných v § 265b odst. 1 tr. ř., ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud ovšem není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by (taxativně) velmi úzké vymezení dovolacích důvodů (viz např. usnesení Ústavního soudu ve věci sp. zn. IV. ÚS 73/03). Určitý průlom do výše uvedených zásad připustil Ústavní soud v některých svých rozhodnutích, např. v nálezu ve věci sp. zn. I. ÚS 4/04, v němž se poukazuje na to, že Ústavní soud opakovaně judikoval, že rozhodnutí obecného soudu by bylo nutné považovat za vydané v rozporu s ústavně

zaručeným právem na spravedlivý proces v případech, kdy by byly právní závěry obecného soudu v extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními (včetně úplné absence skutkových zjištění). V posuzované věci však takový případ zjevně nejde, neboť soudy opřely svá zjištění o rozbor provedených důkazů (viz odůvodnění jejich rozhodnutí) a dovolatel namítaný extrémní nesoulad spojoval v podstatě pouze se snahou dosáhnout přehodnocení provedených důkazů ve svůj prospěch.

S ohledem na skutečnosti rozvedené v předcházejících odstavcích považoval Nejvyšší soud dovolání podané z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. za uplatněné právně relevantně pouze v té části, v níž dovolatel namítl, že skutky popsané pod body 1), 2) a pod bodem 3) výroku rozsudku soudu prvního stupně neodpovídají soudem použité právní kvalifikaci vzhledem k absenci vyjádření výše způsobené škody a osoby poškozeného, a dále v tom, že z popisu skutku pod bodem 3) není navíc zřejmé, že by obviněný (dovolatel) úmyslně uvedl někoho v omyl, ačkoliv jde o jeden ze základních znaků trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák.

Jelikož Nejvyšší soud v posuzovaném případě neshledal žádný z důvodů pro odmítnutí dovolání (jako celku) podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, a to v rozsahu a z důvodů, jež byly v dovolání relevantně uvedeny, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k následujícím závěrům:

Nejprve je v obecné rovině nutno připomenout, že trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. se dopustí pachatel, který ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli malou (srov. 89 odst. 11 tr. zák. v nyní účinném znění). Trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. se dopustí pachatel, jenž si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli malou. Z citované dikce zákona tedy vyplývá, že jedním ze znaků skutkových podstat obou výše uvedených trestných činů je způsobení škody na cizím majetku. Podle ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř. přitom musí výrok, jímž se obviněný (obžalovaný) uznává vinným, mimo jiné přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen jeho zákonným pojmenováním, nýbrž i uvedením všech zákonných znaků, včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu. Na tomto základě lze dále dovodit že tzv. skutková a právní věta výroku rozsudku musí být vždy v souladu.

Jsou-li výše uvedené zásady aplikovány na nyní posuzovaný případ, je třeba dovolateli přisvědčit v tom, že v popisu skutku pod body 1) a 2) ani v popisu skutku pod bodem 3) ve výroku rozsudku soudu prvního stupně není způsobem nevzbuzujícím pochybnost uvedeno, na jakém majetku (tj. na majetku fyzické nebo právnické osoby) škoda vlastně vznikla a v jaké výši. Uvedený nedostatek ve formulaci skutku přitom rozhodně nelze překlenout pouhou úvahou založenou na obsahové interpretaci tzv. skutkové věty, popř. též závěrů v odůvodnění rozsudku, že poškozeným měl totiž být Ing. F. S. podnikající pod obchodní firmou Ing. F. S., CSc., K. P. V uvedené souvislosti je třeba vzít v úvahu i možný dopad výše uvedené vady na správnost výroku o náhradě škody podle § 228 odst. 1 tr. ř.

Výrok o vině trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. pod bodem 3) rozsudku považuje Nejvyšší soud za vadný rovněž v tom, že z popisu skutku jednoznačně nevyplývá, že by jednání obviněného (dovolatele) spočívalo v úmyslném uvedení někoho v omyl, když právě tuto formu podvodného jednání soud dovodil a zahrnul též do tzv. právní věty výroku. Ve smyslu ustanovení § 250 tr. zák. se za „uvedení v omyl“ považuje jednání, kterým pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci, ať již lstí nebo uvedením nepravdivých informací. V posuzovaném případě by pracovnice společnosti D. v. a m., s. r. o., P. Z. mohla být uvedena v omyl tím, že by obviněný (dovolatel) předstíral, že je v jeho kompetenci uskutečnit příslušnou finanční transakci, a že se tak děje ve prospěch či se souhlasem Ing. F. S. V popisu skutku je však uvedeno, že P. Z. vyhověla žádosti obviněného (dovolatele) a poukázala finanční prostředky na inkriminovaný účet „v domnění, že tuto žádost učinil jako zaměstnanec ve funkci ředitele se souhlasem svého zaměstnavatele Ing. F. S., CSc.“ V odůvodnění rozsudku se soud prvního stupně obsahem pojmu „uvedení v omyl“ podrobněji nezabýval (viz str. 8 rozsudku), přičemž odvolací soud následně k úmyslnému zavinění obviněného poznamenal, že obviněný pracovníci Z. neřekl, že peníze mají být převedeny na jeho soukromý účet, když svědkyně Z. doslova uvedla, že „... pokud by mi obžalovaný řekl, že to je jeho účet, rozhodně bych s tím nesouhlasila...“ (viz str. 3 odůvodnění). Takto prezentované závěry soudů ovšem otevírají pochybnosti o tom, zda v daném případně nešlo spíše o některou z dalších forem podvodného jednání předpokládaného v ustanovení § 250 tr. zák., a to o „využití omylu jiného“ či „zamlčení podstatných skutečností.“ Skutková zjištění, ze kterých soudy vycházely, včetně skutkového stavu, jak je formulován v bodě 3) výroku rozsudku soudu prvního stupně, z výše popsaných důvodů v podstatě neumožňují spolehlivý závěr o souladu skutkové a právní věty výroku rozsudku. Na to konečně ve svém vyjádření k dovolání poukázala i státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, když vyslovila názor, že trestného činu podvodu se dovolatel dopustil v té podobě, že se ke škodě cizího majetku obohatil tím, že využil něčího omylu.

Za shora popsaného stavu věci dovolatele Č. Š. shrnul Nejvyšší soud své závěry tak, že rozhodnutí soudu prvního stupně trpí dovolatelem relevantně vytýkanými hmotně právními vadami předpokládanými ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Nedostatky rozsudku soudu prvního stupně byly přitom závažným pochybením, které měl odstranit již odvolací soud. Ten v této věci sice rozhodoval jen na podkladě odvolání obviněného a platil tedy pro jeho rozhodnutí zákaz reformationis in peius (§ 259 odst. 4 tr. ř.), tedy zákaz rozhodnutí k horšímu, ale tato okolnost nápravě zjištěných vad podle názoru Nejvyššího soudu nikterak nebránila.

Za změnu rozhodnutí v neprospěch obviněného podle citovaného ustanovení je nutno považovat každou změnu v kterémkoli výroku, pokud zhoršuje situaci obviněného a přímo se ho dotýká. Změna k horšímu se může projevit ve skutkových zjištěních, v právní kvalifikaci, v druhu a výměře trestu, v druhu a formě ochranného opatření, atp. Zákaz reformationis in peius však není možno chápat tak, že z podnětu odvolání podaného výlučně ve prospěch obviněného, nelze doplnit popis rozhodných skutkových zjištění ve výroku o vině v napadeném rozhodnutí o skutkové okolnosti charakterizující určité znaky skutkové podstaty trestného činu, jímž byl uznán vinným, a to o takové okolnosti, které dosud nebyly v tzv. skutkové větě výroku o vině dostatečně vyjádřeny a popř. nejsou ani rozvedeny v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Tedy pokud použitá právní kvalifikace přichází v úvahu, avšak popis skutkových okolností, které ji odůvodňují, není dostatečně výstižný a přesný, nic nebrání v jeho doplnění a upřesnění tak, aby všechny zákonné znaky trestného činu, resp. trestných činů, jimiž byl uznán vinným, popsaný skutek náležitě vyjadřoval. Takovéto doplnění rozhodných skutkových zjištění totiž samo o sobě nijak nezhoršuje postavení obviněného, pokud se tím nemění rozsah ani závažnost trestné činnosti, jejímž spácháním byl uznán vinným, nezpřísňuje právní kvalifikace ani uložený trest apod. (k těmto otázkám srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. 11 Tdo 1158/2005).

V tomto případě byla možnost nápravy v řízení před soudem druhého stupně snadná, neboť, jak již bylo uvedeno, chybějící popis skutkových okolností představujících znaky trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 2 tr. zák. obsahovalo odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně s rozebráním důkazů a jejich hodnocením, které k těmto závěrům směřovalo. Pokud se odvolací soud plně ztotožnil s těmito zjištěními i s příslušnou argumentací odkazující na provedené důkazy, měl napadený rozsudek vzhledem k již konstatovaným vadám v celém rozsahu zrušit a na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn, sám znovu ve věci rozhodnout. Pokud tak neučinil a odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl, je jeho rozhodnutí zatíženo vadou uvedenou v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Nejvyšší soud tedy shledal, že v posuzované věci bylo dovolání obviněného Č. Š. důvodné ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 4 To 43/2005, proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil a podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak věc vrátil tomuto soudu, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. K tomuto postupu Nejvyššího soudu je třeba dodat, že také ten rozhodoval na podkladě opravného prostředku - dovolání - podaném jen obviněným, a platí tedy pro další řízení po zrušení napadeného rozhodnutí zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. ř.). Pro vázanost tímto zákazem v dalším řízení po rozhodnutí o dovolání platí to, co již bylo uvedeno k vázanosti tímto zákazem odvolacího soudu v řízení o odvolání.

Věc se tak vrací do stadia, kdy bude Krajský soud v Brně muset o odvolání obviněného znovu rozhodnout. V novém řízení o této věci naznačeným způsobem napraví vady rozsudku soudu prvního stupně. Přitom bude vázán právním názorem, který k projednávaným otázkám ve svém rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)